

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 522/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa 1/ [REDACTED], a sťažovateľa 2/ [REDACTED], zastúpených advokátkou Mgr. Alexandrou Kokavcovou, Gagarinova 10/A, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 2P/13/2022 zo 6. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. augusta 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhujú zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 1 je otcom maloletých detí: sťažovateľ 2 a [REDACTED]. Matka týchto maloletých detí [REDACTED] podala na okresnom súde návrh na úpravu práv a povinností k maloletému [REDACTED] (10 rokov), ktorým žiada o zmenu rozsudku okresného súdu č. k. 3P/101/2017 zo 16. novembra 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 11CoP/140/2019 z 19. novembra 2019. Podstatou tohto návrhu bolo zúženie rozsahu styku maloletého [REDACTED] so sťažovateľom 1.

3. Sťažovateľ 1 podal 16. mája 2022 vyjadrenie k návrhu matky, ktoré 23. mája 2022 doplnil o tzv. protinávrh. V protinávru žiadal o úpravu práv a povinností aj vo vzťahu k sťažovateľovi 2. Podstatou protinávru bola požiadavka sťažovateľa 1, aby okresný súd neupravil styk sťažovateľa 2 s jeho matkou, pretože vzhľadom na jeho vek (17 rokov) môže túto možnosť (rozhodovanie sa) regulovať samostatne.

4. Vzhľadom na uvedené bolo sťažovateľovi 2 v konaní na okresnom súde potrebné ustanoviť kolízneho opatrovníka, ktorého v podanom protinávru podľa § 117 Civilného mimosporového poriadku navrhol sťažovateľ 1. Konkrétne navrhol okresnému súdu sťažovateľovi 2 ustanoviť za kolízneho opatrovníka (i) blízku osobu [REDACTED] – blízka kamarátka sťažovateľa 2 alebo, (ii) Radu pre práva dieťaťa.

5. Okresný súd namietaným uznesením sťažovateľovi 2 za kolízneho opatrovníka v konaní ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „úrad práce“) s odôvodnením, že sťažovateľ 2 nemá v konaní kolízneho opatrovníka a konanie sa ho týka po tom, čo sťažovateľ 1 rozšíril návrh aj na sťažovateľa 2.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovateľ 1 v protinávru výslovne uviedol, aby okresný súd za kolízneho opatrovníka sťažovateľovi 2 neustanovoval úrad práce z viacerých dôvodov: (i) porušenie viacerých povinností zo strany úradu práce v konaniach, v ktorých zastupoval sťažovateľa 2, čo bolo konštatované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, (ii) samostatné konanie, v ktorom sťažovateľ 2 vystupuje ako žalobca proti žalovanému úradu práce a Úradu komisára pre deti za spôsobenie nemajetkovej ujmy, (iii) vyjadrenia sťažovateľa 2, že si neželá byť zastupovaný úradom práce. Napriek uvedeným dôvodom okresný súd namietaným uznesením sťažovateľovi 2 v konaní ustanovil za kolízneho opatrovníka úrad práce. Namietané uznesenie okresného súdu považujú sťažovatelia za arbitrárne a nepreskúmateľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľov, že okresný súd namietaným uznesením napriek ich nesúhlasu ustanovil sťažovateľovi 2 v konaní za kolízneho opatrovníka úrad práce, pričom sa nevysporiadal s návrhom sťažovateľov o nimi navrhovaných osobách.

8. Ústavný súd pristupuje k ochrane základných práv v zásade posúdením výsledku konania pred súdom. Či namietané konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (rozsudok zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 40437/07) vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitných predpisov a akým je aj odvolanie vo veci samej, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. V prípade nesplnenia tohto postupu je dôvod konštatovať, že ústavná sťažnosť je neprípustná.

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

11. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, ústavnú sťažnosť kvalifikuje ako neprípustnú pre nevyčerpanie prostriedkov nápravy.

12. Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“): *„Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštanície, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.“* Podľa § 389 ods. 2 CSP: *„Ak sú dané odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 2, odvolací súd zruší odvolaním napadnuté rozhodnutie vo veci samej a zároveň zruší aj právoplatné uznesenie, ktoré rozhodnutiu vo veci samej predchádzalo.“*

13. Z uvedeného vyplýva, že civilný sporový proces poskytuje sťažovateľom v rámci riadneho opravného konania vo veci samej garanciu aj vo vzťahu k namietanému uzneseniu okresného súdu. Sťažnostná argumentácia najmä s koncentrovaním na jasný nesúhlas sťažovateľa 2 s osobou opatrovníka môže mať relevanciu a je na sťažovateľoch, či ju využijú primárne (teda nie subsidiárne pred ústavným súdom) najprv v odvolacom konaní. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej neprípustnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2022

Peter Straka
predseda senátu